

prijestolje njegove kćeri i zakoniti im potomci po pravu primogeniture, i treće, izumre li i ta loza, da imaju krunu baštiniti kćeri brata mu Josipa I. i njihovi potomci.

Ugarski sabor od 1714—1715. Poslije proglašenja Pragmatičke sankcije Karlo III. opet sazva (za 8. septembra 1714.) u Požun ugarski sabor, da nastavi vijećanje prekinuto pred dvije godine. Na taj je sabor po običaju poslao i hrvatski svoje poslanike s izričnom uputom, da nastoje oko ostvarenja predjašnjih želja hrvatskih (za saborâ od 1708. i 1712.), to jest u prvom redu prihvat ženskoga nasljedstva u porodici Habsburškoj po izumrcu muškoga roda, pa nekompetentnost ugarskoga sabora u pitanjima nutarnjega zakonodavstva kraljevine Hrvatske. Ali ugarski staleži još uvijek nijesu htjeli da prihvate Pragmatičku sankciju, već zajamčiše sebi (zak. čl. III.) pravo slobodnoga izbora po izumrcu muške loze Habsburške.¹ No drugu želju Hrvatâ prihvatīše ugarski staleži bez otpora, pa tako je ona ušla među zakone kao članak CXX. od god. 1715. Ovaj je članak odsada dalje jedan od najznatnijih prava kraljevstva hrvatskoga i jasan dokaz njegove političko-teritorijalne samostalnosti.

Prvi turski rat (1716—1718). Skoro poslije razlaza ugarskoga sabora zapleo se Karlo III. u veliki rat s Turskom. Da nadoknade gubitak, što ih je stigao Karlovačkim mirom, Turci stanu udarati na mletačke posjede u južnoj Grčkoj i Dalmaciji. U tom nezgodnom položaju sklopi Venecija savez s Austrijom, i tako uđu zajedno u rat. Vrhovni carski vojvoda bijaše princ Eugen Savojski, koji ametom pobije Turke kod Petrovaradina (13. augusta 1716.) i Beograda (16. augusta 1717.). Istodobno ratovala je i Venecija u Dalmaciji te osvoji Imotski i prodre u Bosnu i Hercegovinu, dok je banski namjesnik za vojne poslove Ivan Drašković provalio sa svojom vojskom preko Dubice u porječje Sane i Vrbasa. Poslije beogradskoga poraza zatraže Turci mir, a taj bi onda sklopljen u Požarevcu na Dunavu u Srbiji (21. jula 1718.). To je najsjajniji mir, što ga je ikad sklopila kuća Habsburška. Osim zapadne Vlaška do Alute, onda Banata, Beograda i većega dijela sjeverne Srbije dopade Karlu i sva desna obala Save i Une u Bosni sve do

¹ U tekstu zakona izostavljene su, bez sumnje naumice, riječi „i pridruženih strana (partium annexarum)“, to jest, da se to izborno pravo odnosi i na Hrvatsku, već se samo spominje Ugarska. To je očito učinjeno na zahtjev Hrvatâ, koji nijesu nipošto htjeli da odustanu od svoga saborskoga članka VII. od 1712.